

організацією курсового проектування, адже на його основі вони виконують дипломний проект. Наші дослідження показали, що робота студентів без методичних рекомендацій з курсу “Проектування об’єктів зеленого будівництва” не виправдала б себе.

Використана література:

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання: Підручник для педагогів. – Видання перше. – К. : Українська Видавнича Спілка, 1997. – 441 с.
2. Жирнов А. Д., Мельничук Я. В. Будівництво і експлуатація садово-паркових об’єктів : навчальний посібник для курсового та дипломного проектування. – Львів : УкрДЛТУ, 1995.– 42 с.
3. Журавська Н. С. Методика навчання дисциплінам : методичний посібник / Н. Журавська. – К. : НАУ, 2005. – 52 с.
4. Журавська Н. С. Курс лекцій з дисципліни “Теорія і методика професійного навчання” : методичний посібник / Н. С. Журавська. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2011. – 248 с.
5. Лузан П. Г. Активізація навчання студентів / за ред. А. І. Дьоміна – К. : Редакційно-вид. відділ Наукметодцентру агроосвіти, 1999. – 216 с.

ЖУРАВСКАЯ Н. С., ТАТАРЧУК Р. Я. Методика организации курсового проектирования на примере дисциплины “Проектирование объектов зелёного строительства”.

Рассмотрены вопросы организации курсового проектирования по дисциплине “Проектирование объектов зелёного строительства”, подаются предложения по методике самостоятельной работы студентов над курсовым проектом.

Ключевые слова: курсовой проект, организация, рекомендации, методика, проектные технологии.

ZURAVSKA N. S., TATARCHUK R. J. Method of organization of the course planning on the example of discipline of “Planning of objects of green building”.

The question of course design with the subject “Design of green building”, submitted proposals for methods of independent work of students on course projects.

Key words: course design, organization, recommendations, methods, design technologies.

**Журавська Н. С., Степаненко Л. П.
Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ЛІСНИЦТВО”

Ця робота є констатуючим етапом дослідження у пошуках нових методів ведення теоретичних занять. В опитуванні прийняли участь 27 студентів із спеціальності “Лісове господарство” ВП НУБіП України “Боярський коледж екології і природних ресурсів”.

Ключові слова: Теоретичне заняття, контроль, лекція, виробничі ситуації, проблемне навчання.

Актуалізація дисципліни “Лісництво” полягає в тому, що вона є однією з базових спеціальних дисциплін, що має на меті дати студентам необхідні теоретичні знання і практичні навички з питань лісознавства і лісівництва.

Під час його вивчення студенти повинні підготуватись до самостійної роботи на виробництві і вміти вирішувати питання покращення якісного складу лісів, догляду за ними, підвищення їх продуктивності, раціонального користування ними, своєчасного і якісного їх поновлення.

Нами виділено три рівні засвоєння матеріалу:

1) рівень знайомства, за якого вивчений матеріал необхідно впізнавати і мати про нього уяву;

2) рівень відтворення, за якого необхідно повторити інформацію або одержані при навчанні дії;

3) рівень вміння і навичок, коли за навчальним елементом студенти повинні виконати дії за зміни вихідних даних і умов.

Відповідно наших досліджень, прийнятий розподіл змісту дисципліни за рівнями засвоєння дає можливість забезпечити диференційований підхід до роботи з навчальним матеріалом: виділити головні навчальні елементи, раціонально використати урочний час, правильно скласти білети для іспиту, розробити навчально-методичну документацію [9].

Вивчення дисципліни базується на лісовому законодавстві України, а також з урахуванням сучасних досягнень науки, виробництва і вимог діючої галузевої нормативно-технічної документації.

Предмет "Лісництво" вивчається на теоретичних, практичних заняттях та під час позаурочної самостійної роботи. При цьому потрібно максимально використовувати природні і виробничі об'єкти, гербарії, колекції, макети, плакати, технічні засоби навчання, активні форми вивчення матеріалу. Більшу частину інформації студенти отримують під час лекційного заняття. [9].

Метою статті є розгляд методики проведення лекційних занять з дисципліни "Лісництво"

Лекція – головна інформаційна магістраль у навчальному процесі, що сприяє засвоєнню системи знань із спеціальності, формує широкий професійний кругозір і загальну культуру. Студенти оволодівають сучасною наукою, її методами, проникають у глибини її основних проблем, у логіку й методологію її розвитку; пізнають життєвий потенціал, входять у лабораторію наукового мислення викладача.

Лекція, як форма організації навчального заняття використовується у вищих навчальних закладах для вивчення різних предметів. Будується вона на основі інформаційно-монологічного методу подачі та пояснення матеріалу і організації пізнавальної діяльності студентів. При цьому викладач у систематизованій, доказовій і аргументованій формі словесно подає і пояснює навчальну інформацію, використовує відповідні наочні посібники, демонстраційний експеримент і інші засоби навчання.

Необхідна висока культура лекційної діяльності. Кожен лектор

зобов'язаний вивчити основи лекційної майстерності, тобто оволодіти загальною грамотою цієї справи, щоб досягти в ньому досконалості. Необхідно свідомо засвоїти попередній лекційний досвід і зрозуміти особливу природу лекції, її закони і можливості.

Дидактичною метою лекції є ознайомлення студентів з основним змістом теоретичного матеріалу, головними ідеями в цій галузі науки, прикладною значущістю цієї науки та перспективою її розвитку [3, с. 7].

Лекція є складовою частиною лекційно – семінарської системи навчання, що перебуває сьогодні в процесі становлення. Проте в ній уже чітко викристалізовується постійне вивчення кожної теми із застосуванням лекцій, практичних занять і семінарів.

Новий матеріал подається у формі лекцій, після декількох уроків – лекцій, проводяться семінари з теоретичного матеріалу і практичні заняття на застосування засвоєного [1, с. 9].

Значення лекції полягає в тому, що вона маючи загалом інформаційний характер, створює можливість подати студентам значну за обсягом інформацію за мінімальних затратах часу. За навчальною метою лекції у вивченні окремої теми можуть бути:

- Вступна лекція має дати студентам загальне уявлення про завдання і зміст усього курсу, розкрити структуру і логіку розвитку конкретної галузі науки, техніки, культури, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Головне завдання вступної лекції – сприяти розвитку у студентів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння [2, с. 9].

- Тематична лекція має різноманітне значення у загальній структурі курсу. Вона присвячується розкриттю конкретних тем навчальної програми (звідси і назва).

- Оглядову лекцію нерідко читають перед або під час виробничої практики. Її головне завдання полягає в тому, щоб сприяти забезпеченню належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Оглядову лекцію читають також студентам перед виконанням дипломної роботи або державними іспитами, абітурієнтам – перед вступними іспитами, студентам – заочної форми навчання [7, с. 4].

- У заключній лекції підбиваються підсумки вивченого і викладеного матеріалу з певного предмета в цілому через виділення вузлових питань лекційного курсу і зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань для подальшого навчання і майбутньої професійної діяльності студентів. Спеціальним завданням заключної лекції є стимулювання інтересу студентів до глибшого вивчення певного предмета, визначення методів самостійної роботи в цій галузі.

Таким чином дослідивши питання лекційного методу навчання можемо

стверджувати, що це специфічний спосіб упорядкованої цілеспрямованої суспільної діяльності викладача і студентів, обміну науковою інформацією, руху пізнавальної діяльності студентів, та керування нею з боку викладача з метою досягнення певних навчально-виховних завдань [2, с. 4].

Водночас організація лекційних занять є важливим аспектом діяльності викладача. Тривалість лекційного заняття не перевищує двох академічних годин. Інколи лекція триває 60-80 хв. без перерви. Згідно з відповідним інструктивним листом Міносвіти. Лекції, як правило, проводяться на початку навчальних занять, а їх сумарна тривалість протягом одного дня не повинна перевищувати чотирьох академічних годин [1, с. 4].

Особливостями проведення лекцій з дисципліни “Лісівництво”, ми вважаємо:

– залучення до читання лекцій найбільш досвідчених і кваліфікованих викладачів, які мають високу методологічну і методичну підготовку, володіють культурою слова;

– лекційні аудиторії повинні бути пристосовані для використання ТЗН, а щодо обладнання, естетичного оформлення і місткості мають створювати сприятливі умови для читання лекцій викладачами, сприйняття конспектування і засвоєння навчального матеріалу студентами;

– кожний лекційний курс має забезпечуватись необхідною кількістю високоякісних навчальних і методичних матеріалів, розрахованих на аудиторії і самостійні заняття студентів. З цією метою для навчального предмета має бути розроблений комплекс науково-технічного забезпечення його викладання та вивчення;

– у бібліотеці навчального закладу фонди підручників і навчальних посібників мають відповідати співвідношенню 1:3 (одна книга на трьох студентів);

– з окремих розділів і тем курсу, що не дістали відображення у наявній навчальній літературі, слід практикувати видання лекцій. Слід також відпрацювати і відтворювати методичні вказівки для студентів [2, с. 4].

Матеріали та методика досліджень. Підготовка лекцій з дисципліни “Лісівництво” безпосередньо починається з розробки структури робочого лекційного курсу з цієї дисципліни. Керівництвом тут є робоча програма, яка враховує специфіку змісту освіти в освітньому закладі. Робоча програма динамічна, і кожен викладач має можливість внести до неї свої зміни.

Навчальний план, державний освітній стандарт спеціальності 5.09030301 “Лісове господарство” та робоча програма стали основою для розробки робочого лекційного матеріалу.

Одним з головних правил проведення лекційних занять з лісівництва є необхідність збігу темпу повідомлення інформації викладачем і швидкості засвоєння цієї інформації студентами. Швидкість інформації, яка

повідомляється викладачем, повинна враховувати особливості віку, підготовленості і загального розвитку студентів.

Метою проведення опитування було – констатування важливості проблеми методики навчання спеціальних дисциплін і розроблення нових підходів у поданні теоретичного матеріалу [4]. В опитуванні брали участь 27 студентів спеціальності “Лісове господарство”.

На думку 81,5% опитаних студентів, лекційного матеріалу достатньо для вивчення дисципліни “Лісництво”. Враховуючи індивідуальні особливості 63% студентів вважають, що найкраще сприймається матеріал під час лекційних занять, 29,6% – під час практичних робіт.

Щодо доцільності використання, під час проведення теоретичних занять, виробничих ситуацій, висловилося 96,3%. Така ж ситуація спостерігається, щодо ігрових методів навчання, 96,3% респондентів вважають, що матеріал засвоюється краще під час їх використання.

Застосування елементів проблемності, під час проведення лекцій для 77,8% студентів сприяє кращому вивченню дисципліни, 22,2% вважають, що це не потрібно, бо проводиться викладання несистематично. Суттєво розійшлися думки студентів щодо вибору завдань, які дали змогу б їм краще засвоювати матеріал.

Елементи вирішення ситуацій на лекціях де потрібно виконувати графічні оформлення висловилися 40,7%, за алгоритм відповіді – 18,5%, за розкриття ключових понять 40,8%. Щодо об'єктивності і доцільності перевірки та оцінювання знань з теоретичних занять, 81,5% підтримали тестовий контроль, 11,1% усне опитування, а 7,4% пропонують підсумкову роботу.

Використання інформаційних технологій під час проведення теоретичних занять для 100% студентів є необхідними засобами навчання.

Висновки. Отже лекція – провідна, головна форма навчання. Такою вона була і залишається тому, що з неї починається кожна навчальна дисципліна, розділ і більшість тем, що передбачені програмами.

Підготовка лекції складна і кропітка робота, яка вимагає від викладача терпіння, наполегливості з обов'язковим застосуванням творчого підходу і відмінного знання матеріалу. Щоб підготувати вдалу лекцію необхідно дотримуватись певних правил і готувати лекцію послідовно, крок за кроком.

Для досягнення поставленої мети, а саме, розробки лекційних занять з дисципліни “Лісництво”, ми вирішували низку завдань:

- досліджували особливості застосування принципів наочності і доступності;

- вивчали особливості та методику викладання дисципліни “Лісництво”;

- на основі виявлених закономірностей склали календарно-тематичний

план дисципліни і розробили плани-конспекти занять;

– провели опитування студентів, щодо доступності засвоєння теоретичного матеріалу з дисципліни “Лісівництво”;

У результаті вивчення проблеми ми прийшли до таких **ВИСНОВКІВ**.

Проведення лекції є головним етапом, результатом роботи. На лекції особливо важливо встановити психологічний контакт з аудиторією, захопити її увагу і мислення, діяти в унісон, що посилить вплив лектора на неї.

У процесі навчання необхідно орієнтувати студентів перш за все на розуміння матеріалу, а не на запам'ятовування.

Студенти підтримують активне навчання на лекціях з дисципліни “Лісівництво”: ігрові методи навчання, аналізи виробничих ситуацій, вирішення проблемних ситуацій.

Використана література:

1. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія. – К. : Либідь, 1998. – 558 с.
2. *Алексюк А. М.* Педагогіка. – К. : Вища школа, 1985. – 296 с.
3. *Гончаренко С.* Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
4. *Журавська Н. С.* Методика навчання дисциплінам : методичний посібник / Н. Журавська. – К. : НАУ, 2005. – 52 с.
5. *Журавська Н. С.* Курс лекцій з дисципліни “Теорія і методика професійного навчання” : методичний посібник / Н. С. Журавська. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 248 с.
6. *Лузан П. Г.* Активізація навчання студентів / за ред. А. І. Дьоміна. – К. : Редакційно-вид. відділ Наукметодцентру агро освіти, 1999. – 216 с.
7. *Мойсеюк Н. Є.* Педагогіка. – К. : ВЦ “Академія”, 2001. – 607 с.
8. Методичні рекомендації до проведення занять у системі підвищення кваліфікації державних службовців. – К. : Видавництво УАДУ, 1997. – С. 17-19.
9. *Свириденко В. С., Бабіч О. Г., Киричок Л. С.* Лісівництво : підручник / за ред. В. Є. Свириденка. – 2-ге видання. – К. : Арістей, 2006. – 544 с.

ЖУРАВСЬКА Н. С., СТЕПАНЕНКО Л. П. *Особенности методики обучения дисциплине “Лесоведение”.*

Эта работа является констатирующим этапом исследований в поиске новых методов ведения теоретических занятий. В опросе приняли участие 27 студентов специальности “Лесное хозяйство” ОП НУБиП Украины “Боярский колледж экологии и природных ресурсов”.

Ключевые слова: *Теоретическое занятие, контроль, лекция, производственные ситуации, проблемная учеба.*

ZURAVSKA N. S., STEPANENKO L. P. *Features of methodology of studies of discipline are “Forestry”.*

This work is the establishing stage of research in search of new methods of conduct of theoretical employments. In questioning 27 students took part from speciality “forestry” of the “Boyarka college of ecology and natural resources”.

Keywords: *theoretical employment, control, lecture, productive situations, problem studies.*